

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 14/2000 vp

Hallituksen esitys laiksi maaseutuelinkeinorekisteristä annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 19 päivänä lokakuuta 2000 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi maaseutuelinkeinorekisteristä annetun lain muuttamisesta (HE 165/2000 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Tuula Sandholm, maa- ja metsätalousministeriö

- lainsäädäntöneuvos Leena Vettenranta, oikeusministeriö
- tietosuojavaltuutettu Reijo Aarnio
- tilastoryhmän johtaja Esa Ikäheimo ja erikoissuunnittelija Tommi Kilpeläinen, maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus.

Lisäksi Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto ja Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund ovat antaneet kirjalliset asiantuntijalausunnot.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eräitä maaseutuelinkeinorekisteristä annetun lain tietojen luovuttamista ja salassa pitoa koskevia kohtia muutettaisiin. Julkisesti rahoitettuja maaseutuelinkeinon kehittämishankkeita koskevista tiedoista ehdotetaan julkisiksi hanketta koskevat yhteystiedot sekä hankkeen sisällön kuvausta ja hankkeen rahoitusta koskevat tiedot. Peltolohkoja koskevista tiedoista julkisiksi ehdotetaan rekisteriyksiköiden peruslohkojen nimi-, numero-, sijainti- ja pinta-alatiedot sekä peruslohkon tukikelpoisuutta koskeva tieto.

Tietojen luovuttamista koskevaa lainkohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että hanke- ja

peltolohkorekisteristä voidaan luovuttaa niiden julkisiksi ehdotettuja tietoja. Rekisteritietojen antamista ja luovuttamista koskevaa lainkohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että tietojen luovuttaminen ja antaminen sivullisille olisi mahdollista lain tai sen nojalla annetun määräyksen mukaisesti. Esityksessä ehdotetaan lisäksi maaseutuelinkeinorekisteristä annettuun lakiin tehtäväksi eräitä henkilötietojen suojaa koskevaan lainsäädäntöön liittyviä uudistuksia sekä viittaussäännösten tarkistuksia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Esityksessä ehdotetaan eräiden maaseutuelinkeinorekisteristä annetun lain tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevien säännösten muuttamista. Lakiin ehdotetaan lisäksi tehtäväksi eräitä tarkistuksia, jotka johtuvat muun lainsäädännön, erityisesti henkilötietojen suojaa koskevan lainsäädännön ja julkisuuslainsäädännön uudistamisesta ja tarkistamisesta.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä jäljempänä esitettävien huomautuksien ja muutosehdotuksien.

Valiokunta toteaa, että voimassa olevassa maaseutuelinkeinorekisterilaissa ei ole säännöstyä tietojen säilytysajoista. Henkilötietojen laintasaamiseen sääntelyyn kuuluu kuitenkin oleellisena osana säännös tietojen säilytysajoista. Tämän mukaisesti perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 14/1998 vp) todennut, että eräs henkilötietojen suojaa koskevan perusoikeussäännöksen kannalta tärkeä sääntelykohde on tietojen tallennusaika. Nyt käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen ei sisälly ehdotusta säännökseksi tallennusajasta. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan maa- ja metsätalousministeriö on kuitenkin käynnistämässä maaseutuelinkeinorekisterilain kokonaisuudistuksen, jonka yhteydessä on tarkoitus selvittää myös rekisterin eri tietojen tarpeelliset ja tarkoituksenmukaiset tallennusajat. Saadusta selvityksestä on myös käynyt ilmi, että maaseutuelinkeinorekisteriin on tallennettu eri tyyppisiä henkilötietoina pidettäviä tietoja, joiden tarpeellinen säilytysaika vaihtelee. Eräät tiedot voidaan poistaa rekisteristä, kun tieto on todettu rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeettomaksi kun taas joidenkin tietojen säilyttäminen rekisterissä voi olla tarpeellista 10 vuotta. Koska kokonaisuudistus on tarkoitus toteuttaa sangen pian, valiokunta katsoo, ettei tässä yhteydessä ole syytä lähteä erikseen lisäämään lakiin tietojen säilytysaikoja koskevia säännöksiä. Valiokunta edellyttää kui-

tenkin, että maaseutuelinkeinorekisterilain kokonaisuudistuksen yhteydessä kartoitetaan eri tietojen asianmukaiset säilytysajat tietotyypeittäin ja että sen jälkeen mahdollisimman pian eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen sisällytetään ehdotukset säännöksiksi tietojen säilytysajoista (*Valiokunnan lausumaehdotus*).

Yksityiskohtaiset perustelut

5 §. (*Uusi*) Valiokunta toteaa, että maatalatilastolaki (675/1975) on kumottu ja sen tilalle on säädetty maaseutuelinkeinotilastolaki (1197/1996). Näin ollen 5 §:n 3 momentin viittaus maatalatilastolakiin on vanhentunut. Valiokunta ehdottaakin, että kyseinen viittaus korvataan viittauksella maaseutuelinkeinotilastolakiin.

7 §. Valiokunta toteaa, että esityksessä pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä viitattaisiin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettuun lakiin (621/1999). Saamansa selvityksen perusteella valiokunta katsoo, että säännöstä olisi lisäksi muutettava siten, ettei siinä enää puhuttaisi massaluovutuksesta eikä arkaluonteisesta otannasta, koska kyseisiä käsitteitä ei enää käytetä julkisuuslaissa eikä henkilötietolaissa. Henkilötietojen luovuttamisesta viranomaisen rekisteristä säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa. Valiokunta ehdottaakin säännöksessä vain todettavaksi, että henkilötietojen luovuttamisesta on muutoin voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään.

Pykälän 4 momentissa säädetään rekisterissä olevien tietojen luovuttamisesta EU:n viranomaisille. Momentin toisessa virkkeessä viitataan henkilötietolain säännöksiin henkilötietojen luovuttamisesta ulkomaille. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää viittausta epäonnistuneena, koska henkilötietolakiin ei sisälly yleisiä säännöksiä henkilötietojen luovut-

tamisesta ulkomaille. Vaikka henkilötietolain 5 luvussa säädetään henkilötietojen siirrosta EU:n ulkopuolelle, henkilötietolakiin ei sisälly yleisiä säännöksiä henkilötietojen luovuttamisesta EU:n sisällä. Tämä johtuu siitä, että henkilötiedodirektiivin (95/46/EY), joka on Suomessa pantu täytäntöön henkilötietolailla, tavoitteena on yksityisyyden suojan turvaamisen lisäksi turvata myös henkilötietojen vapaa liikkuminen EU:n sisällä. Valiokunta ehdottaakin momentin toisen virkkeen poistamista.

9 §. Asiantuntijakuulemisessa on kiinnitetty huomiota siihen, että henkilötietolain mukaan rekisterinpitäjällä on aina velvollisuus oikaista rekisterissä oleva virhe. Siten hallituksen esityk-

sen mukainen muotoilu, jossa rekisterinpitäjä tai muu viranomainen erikseen valtuutetaan oikaistamaan rekisterissä oleva virhe, on tarpeeton ja virheellinen. Valiokunta ehdottaakin virkkeen poistamista.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotukset) ja

että hyväksytään yksi lausuma (Valiokunnan lausumaehdotus).

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

maaseutuelinkeinorekisteristä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maaseutuelinkeinorekisteristä 29 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1515/1994) 5 §:n 3 momentti, 7 §:n 1 momentin 2 kohta, 2, 3 ja 4 momentti, 8 §, 9 §, 11 §:n 1 momentti ja 12 §, seuraavasti:

5 § (Uusi)

Rekisterin tiedot

Rekisterinpidon yhteydessä voidaan kerätä myös rekisteriyksiköitä koskevia tietoja tilastotarkoituksiin sen mukaan, mitä maaseutuelinkeinotilastosta annetussa laissa (1197/1996) säädetään.

7 §

Rekisteritietojen antaminen ja luovutus

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Henkilötietojen luovuttamisesta on muutoin voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

Rekisterissä olevia tietoja saadaan luovuttaa Euroopan unionin viranomaisille silloin, kun säädökset edellyttävät tietojen antamista. (Poist.)

8 §

(Kuten HE)

9 §

Virheen oikaisu

Rekisterissä olevien tietojen oikaisuun sovelletaan henkilötietolakia. (*Poist.*)

11 ja 12 §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että maaseutuelinkeinorekisterilain kokonaisuudistuksen yhteydessä kartoitetaan eri tietojen asianmukaiset säilytysajat tietotyy-

peittäin ja että sen jälkeen mahdollisimman pian eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen sisällytetään ehdotukset säännöksiksi tietojen säilytysajoista.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 2000

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Timo Kalli /kesk
vpj. Kari Rajamäki /sd
jäs. Nils-Anders Granvik /r
Pertti Hemmilä /kok
Matti Kangas /vas
Tapio Karjalainen /sd
Marja-Leena Kempainen /skl

Katri Komi /kesk
Lauri Kähkönen /sd
Esa Lahtela /sd
Pertti Mäki-Hakola /kok
Olli Nepponen /kok
Erkki Pulliainen /vihr
vjäs. Aulis Ranta-Muotio /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius.